

DE FIJNHEID VAN DE AANDACHT IN HEDENDAAGSCHE SCHILDER- EN TEEKENKUNST

DOOR A. M. HAMMACHER

GRAVURES, etsen, litho's, teekeningen en aquarellen werden in de 19de eeuw in portefeuilles verzameld en bekeken. Er waren avonden van genootschappen, waarin werd gekeken en gesproken; er waren verzamelaars, die vrije uren gaven aan het bekijken van hetgeen in prent en teekening door kunstenaars was vastgelegd. Kennelijk heeft deze vorm van verzamelen en zien behoord tot het kamerleven der vorige eeuw, tot den besloten kring van bevriende gezinnen, zooals men in een beperkt en uitgelezen gezelschap musiceerde. Deze vormen van avond-leven behoorden tot den stijl van het cultureel verkeer der burgerij in die jaren. Het leven was minder gejaagd, minder nerveus. Radio noch telefoon konden de avonduist verstoren. De verlichting der kamers beoogde niet nagebootst daglicht tot in alle hoeken te brengen, doch het zachte schijnsel van petroleumlampen concentreerde zich over het tafelblad. Om dien lichtkring heen was een weldadige schemering.

Het leven van alle dagen en de middelen waar dat leven zich van bediende, bevorderden in hooge mate het stille overgegeven bekijken van platen en teekeningen in de aandachtsverstillings van avonduren. Met de veranderde levenstechniek en levensopvatting verdween deze vorm van kunstgenieten. De portefeuilles zijn dierbare herinneringen geworden, gelijk het licht der petroleumlampen.¹ De platen en aquarellen uit de 19de eeuw verdwenen daarmee niet, doch zijn een in den handel minder gezocht kunstobject geworden. Ze worden nog wel opgehangen, in kamers of in musea. De belangstelling voor

*Floris Verster - Sneeuwbes -
waskrijt, 1903*